4
Vragenuur

Vragenuur

Vragen Faber

Vragen van het lid Faber aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, bij afwezigheid van de minister van Justitie en Veiligheid, over **het bericht "Minstens zeven gewonden door explosie en brand bij fitnessstudio onder flat in Amsterdam, 400 mensen geëvacueerd"**.

De **voorzitter**:
Ik geef het woord aan mevrouw Faber voor haar vragen namens de fractie van de PVV aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, die ik eveneens van harte welkom heet in het parlement. Het woord is, als zij zover is, aan mevrouw Faber.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Voorzitter. De onveiligheid in woonwijken is toegenomen. Vorig jaar waren er 1.525 aanslagen met explosieven of pogingen daartoe. Vorige week was het raak in Osdorp: een explosie in een sportschool onder een flat. 7 mensen raakten gewond, waarvan 2 zwaargewond, en 400 mensen moesten worden geëvacueerd. Was het onverwachts? Nee. Er is al eerder een pand in de wijk opgeblazen. Bewoners geven aan bang te zijn, omdat al bekend was dat jongeren onder de sportschool met explosieven werkten. Het gaat om jongens die al een fors strafblad hebben. Degene die leiding gaf aan de groep komt ook uit een bekende familie uit de buurt. Zijn broer is reeds veroordeeld tot ruim vier jaar cel voor plofkraken. Hij is niet de enige; de buurt staat bekend als een broeinest vol plofkrakers. De daders gebruikten het licht ontvlambare flitspoeder uit illegaal vuurwerk ter voorbereiding van hun plofkraak. Het zou hen er niet van hebben weerhouden ondertussen rustig een peukje op te steken. Dit toont de roekeloosheid en het desastreuze gevaar aan. Vlak voor de explosie namen de jongeren de benen, hoewel het ernaar uitziet dat ten minste een van de daders zijn benen moet missen.

Voorzitter. Hoe is het mogelijk dat je in een land als Nederland als onschuldige burger door dat tuig 's nachts zomaar je bed uit kan worden geblazen? Het lijkt het Midden-Oosten wel. Zelfs handhavers en andere ambtenaren zouden bang zijn voor bepaalde wijken en mijden deze. Als zij dat niet meer doen, wie gaat er dan nog wel handhaven? Daarom heb ik de volgende vragen aan de staatssecretaris. De buurt was van de explosieve situatie op de hoogte. Hoe kan het zijn dat de politie geen preventieve maatregelen heeft genomen? Criminoloog Kolthoff geeft aan dat handhavers en andere ambtenaren bepaalde wijken liever mijden. Is dat in deze zaak ook het geval geweest? Is de staatssecretaris het met mij eens dat dit laat-maar-waaien-gedrag leidt tot levensgevaarlijke situaties? Leidt dit niet juist tot no-gozones? Is de staatssecretaris bereid om preventieve controles uit te voeren van onder andere kelderboxen en opslagruimtes? De politie geeft aan dat minderjarigen dikwijls worden geronseld rond bepaalde scholen en begeleidwonenprojecten. Zijn deze locaties in beeld? Is de staatssecretaris bereid om hier extra controle op uit te voeren in de vorm van bijvoorbeeld cameratoezicht en handhavers om ronselaars op te sporen en te berechten?

De **voorzitter**:
Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Voorzitter, dank. Het spreekgestoelte moet nog een klein beetje naar beneden. Ik ben echt niet zo heel erg groot, of in ieder geval kleiner dan de minister die mij net voorging.

Dank allereerst voor deze vragen. Natuurlijk hebben de beelden ons allen vorige week opgeschrikt. We hebben allemaal kunnen zien dat dit een zeer ernstig incident is, dat zich heeft afgespeeld aan de Osdorper Ban in Amsterdam-West. Het heeft een enorme ravage aangericht, met ingrijpende gevolgen voor de slachtoffers, voor de omwonenden, voor de bewoners en voor de ondernemers. Er zijn heel veel zorgen in de buurt geuit en het heeft een enorme impact op het veiligheidsgevoel, ook van de Wildemanbuurt, waar het hier om gaat. We hebben allemaal de beelden kunnen zien.

Allereerst uiteraard mijn medeleven, net als de vragensteller, aan de mensen die dit hebben meegemaakt. Ook een ongelofelijk compliment aan de hulpverleners, die vrijwel meteen ter plekke waren en die echt heel erg accuraat goede zorg, opvang en nazorg hebben geleverd aan al die mensen die op dat moment geëvacueerd moesten worden uit hun huis.

Het onderzoek van de politie naar de oorzaak is nog in volle gang, dus in deze fase is het echt nog te vroeg om daar conclusies over te trekken. De toedracht hiervan is dan ook nog onbekend. Ik kan ook niet vooruitlopen op de resultaten, die we natuurlijk verwachten in de komende periode, maar die ook vooral aan de lokale veiligheidsdriehoek zijn.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Met alle respect voor de staatssecretaris, maar ik vind dit gewoon te makkelijk. De bewoners geven aan dat ze bang zijn. Zij weten dat daar wordt gewerkt door jongeren met explosieven. We hebben een wijkagent in zo'n wijk, lijkt mij. Die moet de voelsprieten zijn in zo'n wijk. Was deze politieman op de hoogte? Ik krijg ook helemaal geen antwoord op mijn vragen. Was de wijkagent op de hoogte? Was de politie op de hoogte? Hoe kan het zijn dat de bewoners wel met elkaar praten en blijkbaar niet met de politie? Dat kan toch niet? Het zijn gewoon levensgevaarlijke situaties. Je zal maar in zo'n wijk wonen. Je zit daar met angst en beven op de bank. Het is geen chillen op je bank, maar rillen op je bank zo langzamerhand!

Daarbij komt ook nog dat het bekend was dat het een broeinest voor plofkrakers is. Er zíjn al veroordelingen. Er zíjn zware strafbladen. Het is toch bekend dat dit een risicowijk is? Dan kan het toch niet zo zijn dat het allemaal als donderslag bij heldere hemel zomaar uit de lucht komt vallen? Dat kan gewoon niet. Hoe kan het dat ambtenaren en handhavers bepaalde wijken mijden? Valt deze wijk daar ook onder? Dat kan natuurlijk niet. Als zij al wijken mijden, wat moet je dan verwachten van burgers? Dat kan gewoon niet. De politie, de boa's, de ambtenaren dienen gewoon

handhavend op te treden. Anders wordt het een complete anarchie en dan zitten we gewoon met no-gozones.

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Het is absoluut geen no-gozone. Sterker nog, ik heb net voorafgaand aan dit mondelinge vragenuur natuurlijk ook even telefonisch contact gehad met burgemeester Halsema. Dit is een van de wijken in Amsterdam waar ze juist ongelofelijk veel aandacht hebben voor dit soort problematiek en voor hoe je dit ook binnen het bredere sociale domein met elkaar moet aanpakken. Dat raakt natuurlijk altijd aan zorg en veiligheid.

Even heel specifiek dan over dit incident in Amsterdam. Vanaf vrijdag zijn er ook in alle wijken informatiepunten ingericht. Amsterdam, GGD, Stadgenoot en Rode Kruis zorgen dat ze bereikbaar en beschikbaar zijn om zorgen van mensen te kunnen ontvangen. Het is al zo dat Meld Misdaad Anoniem juist ook in Amsterdam sinds eind vorig jaar weer nieuw leven in is geblazen en dat een incident als dit gewoon gemeld kan worden.

Heel specifiek hierop. De gemeente heeft heel verschillende aanpakken, die juist gericht zijn op de jeugdcriminaliteit en het voorkómen hiervan binnen de aanpak veiligheid en zorg. Ze controleert wel degelijk preventief op de aanwezigheid van gevaarlijke en brandgevaarlijke stoffen en explosieven. Een toezichthouder van de gemeente laat zich begeleiden door speurhonden, die alarm kunnen slaan wanneer zij grondstoffen ruiken voor ook juist dit soort explosieven. Dat is een van de redenen waarom je ook zo'n kelderbox kan invallen. Dat geldt ook gewoon in de Wildemanbuurt. De gemeente is zeer alert op hoe ze met dit soort signalen omgaat en is juist ook in deze wijk heel erg alert erop dat juist in de preventie voldoende gedaan wordt.

De **voorzitter**:
Uw laatste seconde.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ik dacht dat ik geen seconde meer had, dus ik denk ...

De **voorzitter**:
Oké, dan geef ik het woord aan de heer ...

Mevrouw **Faber** (PVV):
Nou ja, ik moet zeggen dat de staatssecretaris op lang niet al mijn vragen antwoorden geeft, maar ik kan straks natuurlijk altijd nog een debat aanvragen over de problematiek van de explosies. Ik wil de staatssecretaris wel bedanken. Het zijn niet mijn antwoorden die ik heb gekregen, maar ze heeft in ieder geval wel een reactie gegeven; laten we het daarop houden.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Faber.

De heer **Mathlouti** (D66):
Wederom een grote explosie in Amsterdam. De impact op wijken en soms op straten is supergroot. We lezen ook dat er soms in één week meerdere explosies in een wijk plaatsvinden. Het zou maar de straat zijn waar je kinderen buitenspelen of waar je moeder en vader die op leeftijd zijn wonen. Ik snap dat de staatssecretaris niet kan ingaan op deze specifieke situatie omdat het onderzoek nog loopt, maar het is natuurlijk een patroon en een toename die we al langer zien. Kan zij een wat breder beeld schetsen van de motieven achter deze explosies en ook van de daders? Dat laatste vraag ik vooral ook omdat het beeld is dat er veel jongeren en in veel gevallen ook minderjarige jongeren of kinderen bij betrokken zijn. Dat baart mij zorgen. Kunt u daar iets meer over zeggen, staatssecretaris?

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Over de verdachten en de slachtoffers in deze casus wil ik eigenlijk geen uitspraak doen, omdat dit bij de veiligheidsdriehoek ligt en omdat het onderzoek bij het Openbaar Ministerie en bij de politie ligt. Daar moeten we volgens mij nu gewoon heel zorgvuldig mee omgaan. In zijn algemeenheid is het wel zo dat in deze Kamer vanaf 2024 op basis van een toenmalige motie van mevrouw Mutluer en de heer Boswijk het Offensief tegen Explosies is ingericht. Dat is nog steeds onder leiding van de burgemeester van Rotterdam. Dit krijgt natuurlijk vooral in de grote steden ontzettend veel aandacht. Op basis daarvan wordt ten aanzien van jeugdpreventie en preventie van jeugdcriminaliteit ook juist geprobeerd om te voorkomen dat deze kinderen geronseld worden. Belangrijk om te zeggen is ook dat dat natuurlijk niet altijd alleen maar jeugd is, maar dat we wel zien dat het in zijn algemeenheid een groep is die vatbaar is voor ingezet worden in dit soort criminaliteit. Ik denk dus dat we van daaruit ook steeds die aandacht moeten houden bij het Offensief tegen Explosies, ook heel gericht op hoe we met jeugdpreventie omgaan.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):
Om te voorkomen dat ik alles wat net gezegd is herhaal, zeg ik kort dat dit een verschrikkelijk incident is en dat de impact op de buurt gigantisch groot is. Dat nemen we niet zomaar weg. Ik vind het lichtelijk ongemakkelijk om hier een gesprek te voeren over iets waarmee de driehoek op dit moment natuurlijk heel hard aan het werk is, maar ik heb wel alvast een vraag. De staatssecretaris refereerde zelf al aan die taskforce. Is er toevallig al hierover gesproken met de burgemeester van Rotterdam en is dit incident iets wat ze mee kunnen nemen in het verdergaand proberen op te lossen van deze grote uitdaging?

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Een heel terechte vraag. Dit is absoluut een van de gespreksonderwerpen geweest. Natuurlijk heeft de burgemeester vanuit de GRIP-2-situatie die zich voordeed allereerst haar aandacht gehad voor de zorg op dat moment voor de slachtoffers en de bewoners, voor de evacuatie die plaatsvond en voor de plekken die ingericht moesten worden in hotels en alles wat dan onder de verantwoordelijkheid van deze burgemeester valt. Vervolgens is het gesprek tussen ons ook gegaan over de vraag of er voor de bewoners voldoende ruimte is om onder die paraplu van Meld Misdaad Anoniem ook in een gemeente als Amsterdam en vooral in deze wijk zo'n melding te doen. Juist op basis van zo'n melding kun je daadwerkelijk in zo'n kelderbox preventief gaan controleren. Dat is de manier waarop we dit met elkaar zouden moeten terugdringen; daarmee refereer ik

toch weer even aan de vraag die mevrouw Faber in het begin stelde.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):
Dat laatste punt van de staatssecretaris zouden we op termijn eigenlijk graag ook in de terugkoppeling van haar willen ontvangen om te kijken of er niet al signalen van burgers waren ontvangen over opmerkelijke dingen die zij gezien hadden. Is het mogelijk om dat te zijner tijd te ontvangen?

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Ik denk dat het heel goed is dat we de burgemeester en vooral de lokale veiligheidsdriehoek nu hun werk laten doen. Dat is in dit geval het allerbelangrijkste. Wat we in zijn algemeenheid kunnen doen, is natuurlijk reflecteren op de vraag of deze manier werkt: werkt het terugdringen door dat Offensief tegen Explosies voor de grote steden en kunnen de burgemeesters ermee uit de voeten? Ik denk dat dat het belangrijkste is. Over deze heel specifieke casus is het nu eerst gewoon aan de veiligheidsdriehoek om daar stappen in te zetten.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):
Dat begrijp ik volkomen en dat is terecht, maar ik zou het wel heel belangrijk vinden dat wij in zijn algemeenheid ook aan burgers kunnen laten zien dat signalen opgepikt worden. Alles wat de staatssecretaris daaraan kan bijdragen, zouden wij aan willen moedigen.

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Ik denk dat dat een hele mooie vraag is. Ik kan absoluut toezeggen dat we daar onder de vlag van Meld Misdaad Anoniem, zoals we dat nu in ons grote programma hebben ingericht, in zijn algemeenheid op kunnen reflecteren en we dan natuurlijk juist heel specifiek kunnen inzoomen op de grote steden, waarvan we zien dat het heel belangrijk is dat mensen zich er veilig genoeg voelen om misdaad te melden. Ik begrijp de zorg die mevrouw hier uitspreekt dus heel goed.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ik kwam natuurlijk net met een hele reeks vragen, dus ik ga er nu gewoon even eentje uitpikken. Ik heb een concrete vraag: hoe kan het dat de politie er niet van op de hoogte was dat er jongeren onder de flat bezig waren met explosieven voor plofkraken? Het was namelijk bekend dat er ook mensen bij betrokken waren die al een fors strafblad hadden.

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Dat is nu echt aan het onderzoek en dat onderzoek is nu echt aan de veiligheidsdriehoek. Daar kan ik dus geen uitspraken over doen. Dat vind ik ook helemaal niet mijn rol. Ik denk dat het op dit moment het allerbelangrijkste is dat in de gemeente, in de veiligheidsdriehoek en bij de burgemeester die ruimte er ook is om te zorgen dat de informatie die echt nodig is boven tafel komt, zodat je degenen die hiervan verdacht zijn ook kunt opsporen, je de mensen die er slachtoffer van zijn de juiste ondersteuning kan bieden en je in de wijk weer voor mensen de veiligheid kan creëren om, als ze iets merken, daar melding van te maken.

De **voorzitter**:
Afrondend.

Mevrouw **Faber** (PVV):
Ik vind dit toch gewoon te makkelijk, want die veroordelingen en die strafbladen liggen er. Dat zijn gewoon feiten. De staatssecretaris kan wel zeggen dat er een onderzoek gaande is — dat klopt — maar die feiten zijn er al. We weten dus dat er een risico is. Zelfs de wijkbewoners weten dat. Al eerder was er een gebouw opgeblazen. Dan mist er iets in de communicatie binnen de politie. Of zie ik dat dan verkeerd?

Staatssecretaris **Van Bruggen**:
Ik ga gewoon niet op de feiten vooruitlopen. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we daar eerst de ruimte voor laten. Als er aanleiding is om de Kamer daarover te informeren, zullen we dat zeker doen. Dat is nu echt aan de veiligheidsdriehoek.

De **voorzitter**:
Ik dank de staatssecretaris voor de beantwoording van de gestelde vragen. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van het vragenuur. Ik schors een enkel ogenblik en dan gaan we stemmen.

De vergadering wordt van 14.57 uur tot 15.07 uur geschorst.